

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoP/60/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2519200183
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniel Ilavský
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2519200183.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Daniela Ilavského a sudcov JUDr. Kataríny Slováčkovej a Mgr. Jozefa Mačeja, v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého H. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpený procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, dieťa rodičov: matka K. P., nar. XX.X.XXXX, adresa trvalého pobytu K. XX, zastúpená splnomocnenkyňou: Advokátska kancelária RS legal s.r.o., IČO: 36 864 358, adresa sídla Piešťany, M. Waltariho 7, a otec Ing. G. F., nar. XX.X.XXXX, adresa trvalého pobytu P., Y. XXXX/X, zastúpený advokátom: JUDr. Daniel Pavelka, adresa sídla Hlohovec, Pribinova 46, o návrhu matky maloletého dieťaťa na zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Piešťany z 24. apríla 2020 č.k. 13P/13/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa ruší a vec sa vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1.1 Rozsudkom súd prvej inštancie zvýšil otcovi maloletého H. P., nar. XX.XX.XXXX výživné z doterajších 160 eur mesačne na sumu 240 eur mesačne, ktoré je otec povinný prispievať k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred s účinnosťou od 1.2.2019 (výrok I.); dlh na výživnom za obdobie od 1.2.2019 do 30.4.2019 vo výške 1.200 eur povolil otcovi splácať k rukám matky popri bežnom výživnom v mesačných splátkach po 35 eur až do úplného vyrovnania dlhu tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia (výrok II.); týmto rozhodnutím zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 21C/113/2016-84 zo dňa 21.11.2016 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Trnava č.k. 21C/113/2016-86 zo dňa 21.11.2016 v časti bežného výživného pre maloletého Matúša (výrok III. - číslovanie odsekov z dôvodu prehľadnosti pridal odvolací súd, pozn. odvolacieho súdu)

1.2.1 Z vykonaného dokazovania zistil tento skutkový stav:

Naposledy bola vyživovacia povinnosť otca k maloletému H., nar. XX.XX.XXXX určená rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 21C/113/2016-84 zo dňa 21.11.2016 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Trnava č.k. 21C/113/2016-86 zo dňa 21.11.2016.

1.2.2 H. H. mal v čase ostatného rozhodovania o výživnom 1 rok, bol zdravý, výdavky matky na uspokojovanie jeho odôvodnených potrieb boli bez nákladov na bývanie približne vo výške 210 eur mesačne.

1.2.3 Toho času má maloletý H. 4 roky, od septembra 2018 navštevuje materskú školu (ďalej len „MŠ“). Náklady spojené s návštevou MŠ matka vyčísliла sumou 54 eur mesačne, v čom je zahrnutá strava, ZRPŠ, školné. Maloletý nenavštevuje žiadne krúžky, nemá zdravotné problémy. Ďalšie mesačné výdavky matka vyčísliла ako 40 eur na oblečenie, 80 eur na stravu, 60 eur na obuv a 10 eur na zdravotnú starostlivosť v prípade choroby.

1.2.4 Matka maloletého v čase ostatného rozhodovania o výživnom nepracovala, poberala rodičovský príspevok vo výške 203 eur, rodinné prídavky na 3 deti vo výške 23,52 eur (na jedno dieťa), spolu mala tri vyživovacie povinnosti (okrem maloletého H. aj k plnoletej dcére U. J. a k maloletej Z. J.).

1.2.5 Toho času je matka zamestnaná s priemerným mesačným príjmom cca 650 eur netto, poberá daňový bonus na tri deti, poberá rodinné prídavky na tri deti v sume spolu 73,02 eur mesačne. Matka má naďalej tri vyživovacie povinnosti, pričom otec ďalších dvoch detí si plní vyživovaciu povinnosť riadne. Matka má v osobnom vlastníctve nadstavbu rodinného domu, v ktorej žije spolu s tromi deťmi, náklady na bývanie predstavujú 200 eur mesačne.

1.2.6 Otec maloletého v čase ostatného rozhodovania o výživnom nebol zamestnaný, pričom zamestnanie si hľadal. Posledné zamestnanie ukončil z dôvodu uplynutia maximálnej doby príslušnej hodnosti vojaka z povolania. Poberal výsluhový dôchodok vo výške 727,28 eur mesačne, iné vyživovacie povinnosti nemal, zdravotné ťažkosti neudával.

1.2.7 Toho času otec naďalej poberá výsluhový dôchodok vo výške 745,08 eur mesačne do 06/2019, od 07/2019 vo výške 758,28 eur mesačne. Otec býva v spolu s matkou v byte, ktorý je v podielovom spoluvlastníctve otca, jeho matky a sestry otca. Matke prispieva na domácnosť sumou 200 eur mesačne (100 eur ako náklady na bývanie a 100 eur náklady na stravu a hygienické potreby). Otec vlastní motorové vozidlo Fiat, rok výroby 2003. Iné vyživovacie povinnosti nemá, je vysokoškolsky vzdelaný.

1.2.8 Procesný opatrovník navrhol návrhu matky vyhovieť, majúc za to, že zvýšenie výživného pre maloletého H. je v jeho záujme.

1.3 Vec právne posúdil ako nárok maloletého dieťaťa na zmenu rozsudku o výžive maloletého dieťaťa - zvýšenie výživného voči rodičovi, ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti podľa § 62 ods. 2, ods. 5, § 63 ods. 3, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, ods. 3 ZoR (zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a nárok dlžníka na určenie dlhšej ako trojdňovej parížskej lehoty na zaplatenie zročného výživného podľa § 232 ods. 3 C.s.p. (zákon číslo 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších zmien a doplnení) a dospel k záveru, že pri zohľadnení najlepšieho záujmu maloletého H. zodpovedá určenie povinnosti otcovi platiť výživné v sume 240 eur mesačne k rukám matky od 1.2.2019 bez uloženia povinnosti otcovi prispievať maloletému na tvorbu úspor, s tým, že je dôvodné, otcovi povoliť zaplatenie dlhu na zročnom výživnom za obdobie od 1.2.2019 do 30.4.2019 v sume 1.200 eur v pravidelných mesačných splátkach po 35 eur popri bežnom výživnom, pod hrozbou straty výhody splátok.

1.4 Na odôvodnenie svojho rozhodnutia uviedol, že prvoradou povinnosťou rodičov je plnenie si vyživovacej povinnosti k maloletým deťom, pričom Zákon o rodine kladie pred potreby rodiča potreby dieťaťa a tiež na to, že rodičia majú vyvinúť všetko úsilie na to, aby v rámci svojich možností a schopností dosahovali taký príjem, z ktorého by mohli plniť výživné na maloleté deti v takom rozsahu, aby boli uspokojené ich odôvodnené potreby. Každý rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu detí a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie svojich potrieb. Obaja sú povinní prispievať na výživu svojich detí podľa svojich možností a schopností tak, aby v celom rozsahu pokryli potreby oprávnených maloletých detí, aby tieto mali zabezpečenú dôstojnú životnú úroveň. Keby otec vyvinul väčšie úsilie mohol by sa zamestnať, a to i v SIS, kde sám uvádzal, že by mohol pracovať (príp. sa i rekvifikovať), pričom by mohol dosahovať príjem minimálne vo výške cca 500 eur netto mesačne, ktorú skutočnosť mal súd z obsahu spisu za preukázanú výpisom ponúk práce.

1.5 Na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že od posledného rozhodovania o výživnom došlo na strane otca dieťaťa k výraznej zmene pomerov nárastom jeho príjmu, poukazujúc na možnosti, schopnosti a majetkové pomery otca dieťaťa, ako i na odôvodnené potreby mal. dieťaťa. Rovnako na strane matky došlo od posledného rozhodovania o výživnom k výraznej zmene pomerov nárastom jej príjmu. Pri rozhodovaní prihliadol aj na vyjadrenia otca, ktorý uviedol, že nepracuje, nepovažuje to za potrebné, spolupracuje s bývalými kolegami ako externý analytik, robí analýzy, pričom túto prácu vykonáva bez nároku na odmenu za prácu. Prihliadol tiež na prejav otca, keď tento uviedol, že by bol ochotný platiť výživné aj vo výške 300 eur, avšak chce mať istotu, že výživné je pre syna, nie pre potreby matky. Súd konštatoval, že bolo a je v možnostiach a schopnostiach otca dieťaťa prispievať na výživu mal. H. vyššou sumou. Pri zvýšení výživného na strane otca vychádzal z príjmu vo výške 745,08 -

758,28 eur netto mesačne, čo predstavuje jeho výsluhový dôchodok, pripočítajúc k tomu príjem min. vo výške 500 eur ako príjem, ktorý by otec mohol dosahovať.

1.6 S poukazom na uvedené súd otcovi zvýšil výživné na mal. H. zo sumy 160 eur na sumu 240 eur mesačne s účinnosťou od 1.2.2019, t.j. od podania návrhu matkou, konštatujúc, že k zmene pomerov maloletého H. dochádza priebežne. Maloletý je starší, fyzicky vyspelejší, jeho potreby rastú úmerne jeho veku. Zároveň vo vzťahu k návrhu matky na určenie výživného na tvorbu úspor konštatoval, že v danom prípade neboli splnené podmienky na uloženie povinnosti otcovi prispievať na tvorbu úspor pre maloletého, poukazujúc na to, že majetkové pomery otca toto neumožňujú. Zvýšením výživného vznikol otcovi dlh na výživnom za obdobie od 1.2.2019 do 30.4.2019 vo výške 1.200 eur, ktorý súd povolil otcovi splácať v mesačných splátkach vo výške 35 eur splatných spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok.

1.7 O trovách konania súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok IV.). Takéto svoje rozhodnutie odôvodnil len právne podľa § 52 C.m.p..

2.1 Rozsudok v celom rozsahu napadol riadnym a včasným odvolaním otec maloletého s návrhom na jeho zmenu zamietnutím návrhu matky, dôvodiac tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) C.s.p.) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) C.s.p.).

2.2 Otec poukazuje na pomery v čase poslednej úpravy výživného pre maloletého H., keď matka náklady spojené so starostlivosťou oň vyčíslila sumou 238,78 eur, príjem matky predstavoval len rodičovský príspevok spolu s prídavkom na dieťa spolu vo výške 226,52 eur a príjem otca predstavoval výsluhový dôchodok vo výške 727,78 eur. V návrhu na zvýšenie výživného matka vyčíslila náklady spojené so starostlivosťou o maloletého sumou 243,62 eur (49,50 eur MŠ, 40 eur oblečenie, 80 eur strava, 60 eur obuv, 10 eur zdravotná starostlivosť). Vo vzťahu k takto vyčísleným výdavkom otec namieta neprimeranosť výdavkov na obuv maloletého, poukazujúc na matkou vyčíslené náklady spolu v sume 207,24 eur na obuv pre maloletého za rok 2019, čo predstavuje sumu 17,27 eur mesačne. Otec nepopiera, že od posledného rozhodovania o výživnom došlo k fyziologickému vývinu maloletého, toto však samo o sebe neodôvodňuje zvýšenie výživného. Maloletý je zároveň zdravý, nemá zvýšené náklady na zdravotnú starostlivosť. Porovnajúc vyčíslenie nákladov matky na starostlivosť o maloletého otec poukazuje len na nepatrné zvýšenie výdavkov maloletého, a to v sume 4,85 eur mesačne. Možno tak konštatovať, že objektívne na strane maloletého H. nenastala taká zmena pomerov, ktorá by odôvodňovala zvýšenie výživného na sumu 240 eur.

2.3 Pokiaľ ide o ustálenie bytovej otázky oboch rodičov, od posledného rozhodovania o výživnom nedošlo k žiadnej zmene, preto je potrebné vychádzať z prezumpcie týchto nákladov bez zmien.

2.4 Vo vzťahu k príjmovým pomeroch na strane matky, u tejto došlo k výraznej zmene, keď oproti ostatnému príjmu (226,52 eur) už v t.č. pracuje, dosahuje príjem približne v sume 723,02 eur mesačne (650 eur netto príjem zo zamestnania, daňový bonus v neznámej výške, 73,02 eur rodinné prídavky). Z uvedeného je zrejmé, že u matky došlo k niekoľkonásobnému zvýšeniu príjmu, preto je v možnostiach matky podieľať sa na výžive maloletého vyššou mierou. Konajúci súd sa s takouto podstatnou zmenou pomerov na strane matky nijako nevysporiadal. Naopak, u otca došlo len k nepatrnej zmene príjmových pomerov, keď aj v súčasnosti je jeho jediným príjmom výsluhový dôchodok, zvýšený o sumu 30,50 eur, t.j. vo výške 758,28 eur.

2.5 Namieta voči záverom súdu o náraste príjmov na strane otca tvrdením, poukazujúc na to, že dňom 31.12.2015 bol prepustený zo služobného pomeru profesionálneho vojaka z dôvodu uplynutia maximálnej doby zotrvania na príslušnej hodnosti. Následne bol otec zaradený do konkurenčného výberu, v ktorom neuspel, a od 1.1.2016 je poberateľom výsluhového dôchodku, ktorý bol medziasom valorizovaný. Z tohto príjmu vychádzal aj súd pri ostatnom určení výživného, pričom neprijal závery o tom, že by bolo v možnostiach otca dosahovať vyšší príjem, a to z dôvodu, že príjem z výsluhového dôchodku postačoval na úhradu výživného pre maloletého. Nesúhlasí ani so závermi súdu o tom, že je v možnostiach otca dosahovať vyšší príjem, keď si súd lustráciou na internete zabezpečil ponuku voľných pracovných miest, ktoré sú evidované v SIS (vzhlľadom na doterajšiu prax otca). Na tomto mieste otec poukazuje na úzkoprofilovú špecializáciu, kedy jeho vzdelanie a predchádzajúca prax neumožňuje

zamestnať sa v akomkoľvek odvetví. Práca v SIS nie je štandardným zamestnaním, nepodlieha bežnému výberovému procesu, ide o tzv. regrutačný proces spojený so splnením množstva špecifických podmienok a tiež operatívneho preverovania jednotlivých osôb (uchádzačov) a ich spôsobilosti. Pracovná kvalifikácia otca neumožňuje vykonávať akúkoľvek prácu, uplatnenie na trhu práce mu sťažuje aj neznalosť anglického jazyka. Otec v odvolaní predložil listiny preukazujúce hľadanie si zamestnania, s negatívnym výsledkom. Tiež poukazuje na súčasnú situáciu, keď v dôsledku vyhlásenia núdzového stavu je možnosť nájsť si vhodné zamestnanie znížená.

2.6 Podľa názoru otca súd nesprávne interpretoval jeho vyhlásenie o ochote prispievať na výživu maloletého sumou 300 eur, pričom otec vysvetlil, že by bol síce ochotný prispievať na výživu maloletého H. vyššou sumou, pokiaľ by to bolo v jeho možnostiach a tiež pokiaľ by to odôvodňovali pomery na strane maloletého.

2.7 S poukazom na odvolaciu argumentáciu otca navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že návrh matky na zvýšenie výživného pre maloletého zamietne.

3.1 K odvolaniu otca sa vyjadrila matka, poukazujúc na vecnú správnosť rozsudku, s návrhom na jeho potvrdenie. Odvolanie otca považuje v celom rozsahu za nedôvodné.

3.2 Skutočnosti uvádzané otcom v odvolaní nepovažuje za relevantné, rovnako nepreukazujú existenciu odvolacích dôvodov.

3.3 Súd prvej inštancie postupoval správne, keď pri rozhodovaní o zvýšení výživného pre maloletého H. vzal do úvahy skutočnosť, že otec maloletého nevyvíja dostatočné úsilie k tomu, aby sa zamestnal a tak dosahoval vyšší príjem. Otec má vysokoškolské vzdelanie, zaujímavú pracovnú skúsenosť, pokiaľ by nebol odišiel do výsluhového dôchodku, mohol by popri bežnom kariérom raste dosahovať podstatne vyšší príjem ako matka.

4. Procesný opatrovník sa k odvolaniu otca vyjadril s návrhom na potvrdenie napadnutého rozsudku, dôvodiac najlepší záujem maloletého.

5. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C.s.p. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov), po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - otec maloletého dieťaťa (§ 359 a § 362 ods. 1 C.s.p. a § 7 ods. 1 C.m.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 C.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 (a contrario C.s.p.), preskúmal rozsudok bez toho, aby bol viazaný rozsahom či dôvodmi podaného odvolania, keďže ide o konanie, ktoré sa mohlo začať aj bez návrhu (§ 65, § 66, § 23 ods. 2, C.m.p., § 78 ods. 1 ZoR) a dospel k záveru, že odvolanie otca je dôvodné (kde neboli splnené podmienky ani pre jeho potvrdenie ani pre jeho zmenu a tak bolo potrebné v tejto časti rozsudok podľa § 389 ods. 1 písm. c) C.s.p. zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie).

6.1 Predmetom konania pred súdom prvej inštancie pod sp. zn. 13P/13/2019 je návrh matky maloletého H., nar. XX.XX.XXXX na zvýšenie výživného z pôvodného výživného vo výške 160 eur mesačne určeného rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 21C/113/2016-84 z 21.11.2016, právoplatným dňa 1.12.2016, na matkou navrhovanú sumu 260 eur mesačne (200 eur ako sumu bežného výživného a 60 eur na tvorbu úspor pre maloletého H.).

6.2 Predmetom odvolacieho konania je vzhľadom na odvolacie námietky otca preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým zvýšil vyživovaciu povinnosť otca tak, že tomuto uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 240 eur mesačne vopred k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci s účinnosťou od 1.2.2019, a dlžné výživné za obdobie od 1.2.2019 do 30.4.2020 vo výške 1.200 eur otcovi povolil zaplatiť v splátkach po 35 eur mesačne spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok.

7.1 Podľa § 121 C.m.p., rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých o priznaní, obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa menia pomery.

7.2 Podľa § 26 ZoR, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

7.3 Podľa § 78 ods. 1 ZoR dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

7.4 Podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 ZoR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (1). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (2). Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona (3). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (4). Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (5).

7.5 Podľa § 75 ods. 1 ZoR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na primerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

7.6 Prispievať na výživu svojich detí je zákonnou povinnosťou obidvoch rodičov, a ak si túto povinnosť rodičia neplnia, môže súd aj bez návrhu určiť rozsah ich vyživovacej povinnosti. Každý z rodičov je pritom povinný prispievať na výživu svojho dieťaťa podľa jeho schopností a možností a to v rozsahu, aby bolo zabezpečené právo dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni jeho rodičov. Podľa ustálenej súdnej praxe, rodič ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti je povinný prispievať na výživu svojich detí sumou vo výške 20% až 30% z jeho netto príjmu a to vzhľadom na odôvodnené potreby toho, ktorého dieťaťa. Výživou dieťaťa, na ktorú obidvaja rodičia prispievajú, sa rozumie zaobstarávanie, respektíve uspokojovanie všetkých životných potrieb pre všestranný telesný a duševný vývoj dieťaťa.

7.7 Procesné zásady určujú, že pre rozhodovanie súdu je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozhodnutia. Súd teda nemôže prihliadať na skutočnosti, ktoré možno očakávať, alebo ktoré nastanú po vyhlásení rozhodnutia. Zákonným pravidlom pri rozhodovaní o výživnom je, že ide o plnenie v opakujúcich sa dávkach uhrádzaných neskôr za skutkových podmienok, ktoré sa v čase rozhodovania nedali predvídať. Vychádza sa z teoretického predpokladu, že sa podstatne nezmenia. Rozsudky odsudzujúce na plnenie v budúcnosti splatných dávok sú prípadmi *clausula rebus sic stantibus* (výhrada, že sa nezmenia podmienky, na základe, ktorých súd určil rozsah plnenia) a prostredníctvom tejto úpravy sa umožňuje prelomenie prekážky *res iudicata* na základe preukázanej zmeny pomerov odôvodnenej už uvedenými skutočnosťami. V praxi sa najčastejšie uplatňujú nasledujúce dôvody: zmena potrieb dieťaťa z dôvodu začiatku plnenia školskej dochádzky, prechod medzi jednotlivými stupňami školského systému, ďalej zmena zdravotných pomerov, strata zamestnania, dlhodobá práceneschopnosť, vznik novej vyživovacej povinnosti, odpadnutie zákonnej podmienky pre vyživovaciu povinnosť - nadobudnutie spôsobilosti samostatne sa živiť, uzavretie manželstva (oprávneným pri príspevku na výživu rozvedeného manžela), strata schopnosti, možnosti poskytovať výživné a pod.. Vzhľadom na konštrukciu tejto okolnosti ako výnimky zo zásady nezmeniteľnosti súdnych rozhodnutí, ktorá smeruje k právnej istote, sa vyžaduje, aby k vydaniu nového rozhodnutia došlo len vtedy, ak ide o zmenu závažnejšieho charakteru. Nie je žiaduce a prípustné reparovať právoplatné súdne rozhodnutie pre nepodstatnú zmenu v pomeroch (nestačila by len úvaha o nedostatočnosti doteraz určeného výživného). Aj keď v zmysle záverov aplikačnej praxe treba prihliadať na všetky okolnosti, ktoré by mohli byť podkladom pre zmenu výživného je potrebné dodať, že dôvodom na zmenu rozhodnutia budú len v tom prípade, ak sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov. Pri rozhodovaní o zmene výživného v zmysle citovaných ustanovení zákona je nevyhnutné previesť porovnanie okolností dôležitých pre určovanie výživného tak v dobe skoršieho ako i nového rozhodovania, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania.

7.8 V zmysle ustanovenia § 78 ZoR v spojení s ustanovením 121 C.m.p. predstavuje práve zmena pomerov hmotno-právnu podmienku pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výživnom. Zmena pomerov musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výšku výživného za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne a to okolnosťami na strane povinného, resp. na strane oprávneného, alebo objektívne, vývojom životných nákladov.

7.9 Povinnosťou súdu v konaní o zvýšenie alebo zníženie výživného je predovšetkým dôsledne porovnať zmenu odôvodnených potrieb na strane dieťaťa vo vzťahu k primeranosti určeného výživného, životnej úrovni rodičov s poukazom na vek, zdravotný stav, schopnosť starať sa o seba, pravidelné, ako aj náhodné výdavky dieťaťa v súvislosti so školskou dochádzkou, zdravotnou starostlivosťou, ako aj jeho kultúrnymi, športovými a inými voľnočasovými aktivitami. Rovnako na strane povinných osôb súd musí porovnávať zistené aktuálne schopnosti, možnosti a majetkové pomery s pomermi zistenými v čase posledného rozhodovania, aby mohol dospieť k záveru buď o podstatnej zmene pomerov, prípadne k záveru, že k zmene pomerov nedošlo a to v súvislosti s príjmami rodičov dieťaťa, počtom ich vyživovacích povinností, osobných a materiálnych pomerov v nadväznosti na vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, vedomosti, pracovné skúsenosti, ako aj situáciu na trhu práce a podobne. Majetkové pomery treba posudzovať komplexne, nakoľko zahŕňajú jednak majetok povinného ako objektívnu kategóriu a jednak jeho životný štandard, ktorým sa prezentuje navonok.

8. Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené konštatuje, že súd prvej inštancie síce správne citoval príslušné ustanovenia ZoR upravujúce zákonné podmienky, z ktorých súd pre určenie vyživovacej povinnosti vychádza, avšak tieto neboli premietnuté relevantným spôsobom do rozhodovania, pretože v dôkaznej fáze súd prvej inštancie nevykonal potrebné dokazovanie, a to tak na zistenie príjmových schopností a možností oboch rodičov ako ani odôvodnených potrieb maloletého H..

9. Nedostatočný postup pokiaľ ide o zistenie skutkového stavu a vykonanie dokazovania nezodpovedá § 62 a nasl. ako ani kritériám vyplývajúcim z § 75 ZoR. Pri posudzovaní kritérií pre určenie výšky vyživovacej povinnosti súdy musia pristupovať prísne za súčasného zhodnotenia všetkých relevantných skutočností, čo sa v danom prípade nestalo.

10. Pokiaľ ide o skúmanie odôvodnených potrieb na strane maloletého H., z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, vyplýva len to, že súd sa pri rozhodovaní obmedzil na jednoduchú úvahu o tom, že maloletý nastúpil do MŠ a je o tri roky starší od ostatnej úpravy výživného. Súd si bez ďalšieho vysvetlenia prevzal matkou špecifikované výdavky, pričom neskúmal dôvodnosť toho ktorého výdavku, a tieto už vôbec neporovnal s výdavkami, ktoré matka vynakladala v súvislosti so starostlivosťou o maloletého v čase ostatného rozhodnutia. Niet sporu o tom (a odvolací súd to nijako nepopiera), že pribúdajúcim vekom dieťaťa jeho potreby úmerne narastajú, nárast týchto potrieb však vyžaduje vykonanie náležitého dokazovania (v prejednávanej veci nešlo totiž o už súdmi v zásade uznanú zmenu potrieb dieťaťa z dôvodu začiatku plnenia školskej dochádzky). Z pripojeného spisu Okresného súdu Trnava sp. zn. 21C/113/2016 vyplýva, že v čase ostatnej úpravy matka vyčíslila výdavky spojené so starostlivosťou o maloletého H. približne v sume 230 eur mesačne, pričom v tomto konaní prezentovala výdavky v sume 244 eur mesačne (vyhlásenie matky na pojednávaní dňa 27.9.2019). Už na prvý pohľad (bez skúmania dôvodnosti jednotlivých výdavkov) je zřejmé, že takúto zmenu pomerov nemožno považovať za podstatnú. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku síce túto špecifikáciu uviedol, v konečnom dôsledku však absentujú akékoľvek úvahy o tom, v čom podstatná zmena pomerov na strane maloletého mala spočívať a to aj v materiálnom (finančnom) vyjadrení. Súd nijako neskúmal matkou uvedené výdavky (tu len pre ilustráciu odvolací súd poukazuje na výdavok 60 eur mesačne na obuv pre maloletého, ktorý nezodpovedá predloženým pokladničným blokom na č.l. 87-88 spisu a tiež vyvoláva pochybnosti vzhľadom na vek maloletého), následne ich neporovnal s tými, ktoré matka mala v čase ostatného rozhodnutia. Takéto dokazovanie, a následne aj riadne odôvodnenie úvah pritom bolo nevyhnutné na to, aby súd vôbec mohol konštatovať akúkoľvek zmenu pomerov.

11. Pokiaľ ide o skúmanie osobných a majetkových pomerov na strane otca ako povinného z vyživovacej povinnosti, rovnako aj tu absentovalo vykonanie riadneho dokazovania a následne porovnanie pomerov oproti ostatnej úprave. Súd prvej inštancie na jednej strane zmätočne konštatoval to, že otcov jediný príjem je stále výsluhový dôchodok presne tak, ako v čase ostatnej úpravy, v ďalšom odôvodnení už

ale uviedol, že u otca nastala taká podstatná zmena pomerov, ktorá odôvodňovala zvýšenie výživného pre maloletého, čím svoje rozhodnutie de facto aj odôvodnil. Je pravdou, že v čase ostatnej úpravy výživného otec poberal výsluhový dôchodok vo výške 727,78 eur, kdežto v čase podania návrhu poberal výsluhový dôchodok v čiastočne zvýšenej sume, a to 758,28 eur (približne o 30 eur). Túto zmenu súd prvej inštancie nepochopiteľne považoval za podstatnú zmenu pomerov, pričom na zmenu pomerov, ku ktorej došlo pokiaľ ide o príjem matky nijakým spôsobom nereflektoval (hoci u matky išlo preukázateľne o takmer dvojnásobné zvýšenie príjmov). Otec na pojednávaní uviedol, že t.č. nepracuje, príležitostne vypomáha bývalým kolegom s vypracovaním analýz, ktorú činnosť vykonáva bez nároku na odmenu. Tu mal súd dotazovať otca na to, či nie je možné dosahovať, resp. zvýšiť si príjem touto aktivitou. V dôsledku tohto vyhlásenia súd postupoval v zmysle § 75 ods. 1 ZoR, tak, že pri zvýšení výživného vychádzal z príjmu otca 758,28 eur (výsluhový dôchodok) spolu s potenciálnym príjmom vo výške 500 eur (ktorý by otec mohol dosahovať, pokiaľ by sa zamestnal). Vo svojej podstate tak zmenu svojho právneho posúdenia veci (súdy v ostatných rozhodnutiach upravujúcich rozsah vyživovacej povinnosti otca k maloletému H. takto vec neposudzovali a preto na takéto eventuálne príjmy neprihliadali) považoval bez ďalšieho za zmenu pomerov na strane otca, čo odvolací súd považuje za neprípustné. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že pri uplatnení tzv. princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, tzn. príjmov, ktoré by povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje v zásade vtedy, keď povinný svojim konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká, zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/236/2018 zo dňa 20. februára 2019). Na to, aby súd mohol vo vzťahu k možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom povinného rodiča vychádzať z potenciality jeho príjmov musí mať jednak osvedčené, že otec koná spôsobom v § 75 ods. 1 ZoR a jednak to, že súčasný príjem otca nepostačuje na úhradu výživného a všetkých odôvodnených potrieb maloletého. Na tomto mieste je však nutné podotknúť, že z doposiaľ vykonaného dokazovania nevyplýva, že by sa otec plneniu vyživovacej povinnosti vyhýbal, úmyselne znižoval svoj príjem (jeho jediným príjmom tak v čase ostatnej úpravy výživného ako aj v čase podania návrhu matkou bol stále len výsluhový dôchodok), bral akékoľvek majetkové riziká, ktoré by boli spôsobilé znemožniť plnenie si vyživovacej povinnosti, alebo účelovo zmenšoval svoj majetok v úmysle zníženia jeho rozsahu, resp. konal akýmkoľvek spôsobom predpokladaným v ustanovení § 75 ods. 1 ZoR. Práve naopak, otec prejavil snahu prispievať na výživu maloletého Matúša, podmienil to však tým, aby bolo výživné určené predovšetkým na jeho odôvodnené potreby. Skutočnosť, že otec má časový priestor riadne vykonávať zamestnanie ešte sama o sebe nemôže odôvodňovať postup podľa § 75 ods. 1 ZoR, bez súčasného preukázania takej skutočnosti, že príjem, ktorý dosahuje otec nepostačuje na pokrytie odôvodnených potrieb maloletého.

12. Do tretice k rovnakému pochybeniu a absencii vykonania riadneho dokazovania, z ktorého by súd mohol náležite zistiť skutkový stav došlo aj pokiaľ ide o osobné a majetkové pomery matky. V čase ostatnej úpravy výživného matka nepracovala, jej príjmom bol len rodičovský príspevok spolu s prídavkami na deti. V čase rozhodovania súdu však matka dosahuje príjem vo výške 650 eur mesačne netto, pobera prídavky na svoje tri deti, uplatňuje si daňový bonus, pobera výživné na dve staršie deti. Súd u matky vychádzal jednak len z príjmu vo výške 650 eur a príspevku - prídavku na deti vo výške 73,02 eur avšak nezohľadnil to, že matka má aj ďalšie dve vyživovacie povinnosti k svojim deťom, ktorých odôvodnené potreby a možnosti ich krytia z príjmov matky zohľadniac výživné platené ich otcom však nezisťoval. Vo vzťahu k zmene pomerov na strane matky nielenže absentuje vykonanie riadneho dokazovania ale aj akékoľvek zdôvodnenie, ktorým by súd reagoval na vyššie uvedené. Súd prvej inštancie síce konštatoval podstatnú zmenu pomerov na strane matky (tu však išlo o podstatnú zmenu pomerov takmer dvojnásobným nárastom príjmu matky), túto však nijako nezohľadnil pri porovnaní pomerov oproti ostatnej úprave, ponechal túto zmenu bez povšimnutia. Je pravdou, že maloletý Matúš má t.č. 5 rokov, ide teda o dieťa útleho veku, kedy si matka vyživovaciu povinnosť plní vo významnej miere osobnou starostlivosťou oň, neznamená to však, že tým dochádza k prenosu zodpovednosti za všetky finančné výdavky spojené so starostlivosťou o maloletého na otca, ako povinného z vyživovacej povinnosti. Práve preto je dôležité skúmať osobné a majetkové pomery aj u matky ako toho rodiča, ktorému bolo maloleté dieťa zverené, a ktorý zabezpečuje osobnú starostlivosť oň, čo však súd prvej inštancie neurobil.

13. Všetky vyššie uvedené nedostatky bude potrebné odstrániť o to viac, že otec návrh matky označil ako účelový a ako odplatu za neúspech v konaní vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 9P/64/2017, v ktorom súd rozhodol o rozšírení styku otca s maloletým H. práve na návrh a v prospech otca. Neušlo pozornosti odvolacieho súdu to (na čo napokon poukazoval aj otec vo vyjadrení k návrhu matky z 10.7.2019, č.l. 66 spisu), že už počas tohto konania (majúc na mysli konanie o zmenu styku pod sp. zn. 9P/64/2017, pozn. odvolacieho súdu) maloletý H. navštevoval MŠ, matka s ním mala výdavky, ktorými odôvodňuje zvýšenie výživného v tejto veci, pričom zvýšenie výživného nežiadala, o zvýšených výdavkoch na maloletého sa v tomto konaní nezmienila, nenamietala ani to, že by suma 160 eur ako výživné pre maloletého nebola spôsobilá pokryť jeho odôvodnené potreby. Odôvodnené pochybnosti vyvoláva aj matkou verbalizovaná (opakovaná) zmena návrhu, kedy prvotným návrhom žiadala o zvýšenie výživného z pôvodne určených 160 eur na sumu 210 eur mesačne, následne na pojednávaní dňa 27.9.2019 návrh zmenila tak, že žiadala o zvýšenie výživného na sumu 260 eur (a to 210 eur titulom bežného výživného a 50 eur na tvorbu úspor) za nezmenenej dôkaznej situácie, a napokon na pojednávaní dňa 24.4.2020 počas prednesu záverečnej reči návrh opätovne zmenila tak, že žiadala o zvýšenie výživného na sumu 260 eur (a to 200 eur titulom bežného výživného a sumu 60 eur na tvorbu úspor pre maloletého).

14. Práve pre všetky vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. b) a c) C.s.p. zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

15.1 Podľa čl. 2 základných princípov C.s.p., ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

15.2 Podľa čl. 6 C.m.p., súd postupuje v súčinnosti s účastníkmi konania tak, aby zistil skutočný stav veci. Súd je povinný na účely zistenia skutočného stavu veci vykonať všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci konania nenavrhl.

15.3 Podľa § 35 C.m.p., súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

15.4 Podľa § 36 C.m.p., súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

15.5 Pre úplnosť odvolací súd poznamenáva, že konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých (medzi ktoré bezpochyby patrí aj konanie o výžive maloletých v zmysle § 111 písm. c) C.m.p.) je v zmysle príslušných ustanovení C.m.p., ktoré možno začať aj bez návrhu. Toto konanie charakterizuje tzv. vyhľadávací princíp, to znamená, že C.m.p., a to práve vyššie citované ustanovenia § 35 a § 36 C.m.p. dávajú súdu oprávnenie vykonať aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli účastníci konania za účelom náležitého zistenia skutkového stavu. Práve tieto ustanovenia predstavujú svojim spôsobom akési prelomenie tzv. zásady formálnej pravdy, kedy súd prestáva byť viazaný dôkazmi a návrhmi strán a môže vstúpiť do konania a iniciatívne zisťovať skutočnosti, ak takáto potreba počas konania vyvstane. Takýmto postupom súd potom zabezpečí spravodlivé a zákonné rozhodnutie vo veci.

16. V ďalšom konaní prvoinštančný súd vec znova prejedná, náležite posúdi dôvodnosť všetkých matkou verbalizovaných výdavkov (jednotlivo) spojených so starostlivosťou o maloletého H., tieto potom porovná s výdavkami, ktoré mala matka v čase ostatného rozhodovania o výživnom pre maloletého, a z výsledkov dokazovania vo vzťahu k uvedenému posúdi, či od poslednej úpravy výživného skutočne došlo k zmene pomerov na strane maloletého. Na tomto mieste súd vyzve matku na preukázanie nielen bežných, ale aj zvýšených výdavkov súvisiacich so starostlivosťou o maloletého, pokiaľ také samozrejme zistí. Pokiaľ ide o osobné a majetkové pomery na strane otca, súd opätovne posúdi príjem otca za ostatných 12 mesiacov, zistí, z akého dôvodu otec toho času vykonáva analýzy pre svojich bývalých kolegov bezodplatne, a či je možné, aby si vykonávaním tejto činnosti zvýšil svoj príjem. Vo vzťahu k príjmovým pomeroch otca opätovne posúdi aj to, či je v danom prípade skutočne dôvodné vychádzať z princípu potenciality príjmov, avšak až po ustálení skutočných odôvodnených potrieb maloletého za súčasného zohľadnenia možností uplatnenia otca na trhu práce s akcentom na jeho úzkoprofilovú špecializáciu. Súd neopomenie zistiť aj to, či si otec plní výživovaciu povinnosť k maloletému aj inak, t.j. nad rámec platenia bežného výživného (napr. vecnými plneniami, darmi, kúpou ošatenia, obuvi, prípadne iným plnením), ktoré zistenia potom relevantne zohľadní pri rozhodnutí. Po ustálení príjmových pomerov otca tieto zohľadní v kontexte ustálenej súdnej praxe pri určovaní výživného pre maloleté deti, t.j. v rozsahu rozsah 20% - 30% príjmov povinného rodiča. Súd zopakuje (prípadne podľa potreby aj doplní dokazovanie) aj vo vzťahu k celkovej životnej úrovni otca, jeho bytovým pomerom ako aj prípadnému spolužitiu ďalšej osoby s príjmom v jeho domácnosti. Všetky takto zistené skutočnosti potom porovná s pomermi, ktoré existovali na strane otca v čase ostatnej úpravy výživného k maloletému. V rovnakom rozsahu bude potrebné sekundárne skúmať osobné a majetkové pomery aj na strane matky, ako druhého rodiča,

ktorý má voči maloletému vyživovaciú povinnosť. Súd opätovne posúdi príjem matky za ostatných 12 mesiacov, vyzve matku, aby súdu uviedla akou formou a v akej výške si uplatňuje daňový bonus na všetky tri deti, v akej výške poberá rodinné prídavky na všetky vyživované deti, v akej výške je jej vyplácané výživné na jej dve deti U. a Z. J., aké sú ich odôvodnené potreby a ako sú hradené či už z výživného plateného ich otcom, alebo z príjmov matky. Rovnako matku vyzve na preukázanie všetkých pravidelných výdavkov spojených s bývaním, zistí, či sa na chode domácnosti matky podieľa aj iná osoba s príjmom, v akej miere, prípadne ako sú rozdelené výdavky spojené s bývaním pomerne na domácnosť matky (vzhľadom na to, že matka spolu s deťmi žije v nadstavbe rodinného domu). Aj u matky všetky zistenia porovná s príjmami a výdavkami v čase ostatného rozhodnutia o výživnom, to všetko za súčasného zohľadnenia osobnej starostlivosti matky o maloletého, ktorou čiastočne kompenzuje finančný podiel na starostlivosti o maloletého. Pokiaľ súd dospeje k záveru, že odôvodnené potreby maloletého H. skutočne vyžadujú zvýšenie výživného, náležite sa vysporiada aj s návrhom matky vo vzťahu k uloženiu povinnosti otcovi prispievať na tvorbu úspor. Po takto doplnenom dokazovaní potom prvoinštančný súd vo veci opätovne rozhodne a to aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 C.s.p.), nové rozhodnutie náležite odôvodní v súlade s ustanovením § 220 C.s.p. tak, aby právne závery, ku ktorým dospeje, mali oporu vo vykonanom dokazovaní a aby úvahy súdu k týmto záverom vedúce, boli logické, presvedčivé a zrozumiteľné.

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyselne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je podľa § 421 C.s.p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).